
CHAPTER – 10

"SHAKUNTALAM" by KALIDASA

- **Author:** The play was originally written in classical Sanskrit by **Kalidasa**, ancient India's greatest poet and playwright.

ഈ നാടകം യഥാർത്ഥത്തിൽ രചിച്ചത് പുരാതന ഇന്ത്യയിലെ ഏറ്റവും മഹാനായ കവിയും നാടകകൃത്തുമായ കാളിദാസനാണ്.

- **Setting:** The scene takes place in a pious hermitage near the bank of the **Malini River**.

മലയാളം: മാലിനി നദിയുടെ തീരത്തുള്ള ഒരു പവിത്രമായ ആശ്രമത്തിലാണ് ഈ രംഗം നടക്കുന്നത്.

Characters (കഥാപാത്രങ്ങൾ)

- **King Dushyanta:** A king and hunter who eventually shows great respect for the hermitage.

ദുഷ്യന്ത മഹാരാജാവ്: നായാട്ടിനായി വരികയും എന്നാൽ പിന്നീട് ആശ്രമത്തോട് അങ്ങേയറ്റം ആദരവ് പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന രാജാവ്.

- **Charioteer:** The person driving the King's chariot.

സുതൻ: രാജാവിന്റെ രഥം ഓടിക്കുന്നയാൾ.

- **Shakuntala:** The foster child of Sage Kanva and the guardian of the hermitage.

ശകുന്തള: കണ്വമഹർഷിയുടെ വളർത്തുപുത്രിയും ആശ്രമത്തിന്റെ സംരക്ഷകയും.

- **Anasuya and Priyamvada:** Shakuntala's close friends who help her water the trees.

അനസുയയും പ്രിയംവദയും: മരങ്ങൾ നനയ്ക്കാൻ ശകുന്തളയെ സഹായിക്കുന്ന അവളുടെ അടുത്ത കൂട്ടുകാരികൾ.

Main Events (പ്രധാന സംഭവങ്ങൾ)

- **The King Chases the Deer:** King Dushyanta and his charioteer pursue a spotted deer in a chariot, with the King noting how the deer shrinks in beauty and fear while fleeing.

മാനിനെ പിന്തുടരുന്ന രാജാവ്: ദുഷ്യന്ത മഹാരാജാവും തേരാളിയും ഒരു പുളിമാനിനെ രഥത്തിൽ പിന്തുടരുന്നു. ഭയത്താൽ ചുരുങ്ങിയും എന്നാൽ അതീവ സൗന്ദര്യത്തോടെയും ഓടുന്ന ആ മാനിനെ രാജാവ് വിവരിക്കുന്നു.

- **The Warning from the Hermits:** As the King is about to shoot, a voice from behind the scenes warns him that the deer belongs to the hermitage and must not be killed.

താപസന്മാരുടെ മുന്നറിയിപ്പ്: രാജാവ് അമ്പ് എഴുതാൻ തുടങ്ങുമ്പോഴേക്കും, ഈ മാൻ ആശ്രമത്തിന്റേതാണെന്നും അതിനെ കൊല്ലരുതെന്നും അണിയറയിൽ നിന്ന് ഒരു ശബ്ദം മുന്നറിയിപ്പ് നൽകുന്നു.

- **Restoring the Arrow:** The hermit requests the King to return his arrow to the quiver, explaining that weapons are meant to protect the broken-hearted, not strike the innocent.

അമ്പ് തിരിച്ചുവെക്കുന്നു: രാജാവിന്റെ ആയുധങ്ങൾ നിരാലംബരെ സംരക്ഷിക്കാനുള്ളതാണെന്നും നിഷ്ഠൂരരെ വേദനിപ്പിക്കാനുള്ളതല്ലെന്നും പറഞ്ഞ് അമ്പ് തടുക്കിലേക്ക് (quiver) തിരിച്ചുവെക്കാൻ താപസൻ ആവശ്യപ്പെടുന്നു.

- **Entering the Hermitage:** The King shows humility by removing his royal jewels and bow, deciding to enter the holy grove in modest garments so as not to disturb the peace.

ആശ്രമ പ്രവേശനം: ആശ്രമത്തിലെ സമാധാനം ലംഘിക്കാതിരിക്കാൻ തന്റെ രാജകീയ ആഭരണങ്ങളും വില്ലും മാറ്റി വെച്ച് സാധാരണ വസ്ത്രത്തിൽ പ്രവേശിക്കാൻ തീരുമാനിക്കുന്നതിലൂടെ രാജാവ് തന്റെ വിനയം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു.

- **Observing the Maiden Girls:** Hidden in the shade, the King watches Shakuntala and her friends, Anasuya and Priyamvada, as they water the young trees of the grove.

കന്യകമാരെ നിരീക്ഷിക്കുന്നു: മരത്തണലിൽ മറഞ്ഞുനിന്ന് രാജാവ് ശകുന്തളെയും തോഴിമാരായ അനസൂയയെയും പ്രിയംവദയെയും കാണുന്നു; അവർ ആശ്രമത്തിലെ ഇളം ചെടികൾക്ക് നനയ്ക്കുകയായിരുന്നു.

- **Harmony with Nature:** Shakuntala treats the jasmine vine and the mango tree with sisterly affection, celebrating the "marriage" between the blooming vine and the strong tree.

പ്രകൃതിയുമായുള്ള ഇണക്കം: ശകുന്തള മുല്ലവള്ളിയോടും മാവിനോടും സഹോദരതുല്യമായ സ്നേഹം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു; പുത്തൂനിൽക്കുന്ന മുല്ലവള്ളിയും കരുത്തനായ മാവും തമ്മിലുള്ള "വിവാഹത്തെ" അവർ ആഘോഷിക്കുന്നു.

- **The Attack of the Bee:** A bee leaves the jasmine vine and begins to fly into Shakuntala's face, leading her friends to jokingly tell her to call upon the King for protection.

തേനീച്ചയുടെ ആക്രമണം: മുല്ലവള്ളിയിൽ നിന്നു വന്ന ഒരു തേനീച്ച ശകുന്തളയുടെ മുഖത്തിന് നേരെ പറക്കുന്നു; തന്നെ രക്ഷിക്കാൻ വന്നതിന്റെ കാവൽക്കാരനായ ദുഷ്യന്ത മഹാരാജാവിനെ വിളിക്കാൻ തോഴിമാർ പരിഹാസരൂപേണ ശകുന്തളയോട് പറയുന്നു.

Dramatis Personae: ഒരു നാടകത്തിലെ കഥാപാത്രങ്ങളുടെ പട്ടിക.

Charioteer: സുതൻ അല്ലെങ്കിൽ രഥം ഓടിക്കുന്നയാൾ.

Hermit: മുനി അല്ലെങ്കിൽ സന്യാസി.

Hermitage: മുനിമാർ താമസിക്കുന്ന സ്ഥലം അഥവാ ആശ്രമം.

Sage: മഹർഷി അഥവാ പണ്ഡിതനായ സന്യാസി.

Exit: നാടകത്തിൽ ഒരു കഥാപാത്രം രംഗത്ത് നിന്ന് പുറത്തേക്ക് പോകുന്നതിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

Pursuing: പിന്തുടരുക.

Shafts: അമ്പുകൾ.

Quiver: അമ്പുകൾ ഇട്ടു വെക്കുന്ന കൂട് (അമ്പലപ്പൊതി).

Bow and arrow: വില്ലും അമ്പും.

Spotted deer: പുള്ളിമാൻ.

Agility: വേഗതയിൽ ചലിക്കാനുള്ള കഴിവ്.

Bill: പക്ഷിയുടെ ചുണ്ട്.

Car: ഇവിടെ രഥം എന്നാണ് അർത്ഥമാക്കുന്നത്.

Dismount: വാഹനത്തിൽ നിന്നോ കുതിരപ്പുറത്ത് നിന്നോ താഴെയിറങ്ങുക.

Glimpse: പെട്ടെന്നുള്ള നോട്ടം അഥവാ കാഴ്ച.

Grove: മരക്കൂട്ടം അഥവാ തോപ്പ്.

Pious: ഭക്തിയുള്ള അല്ലെങ്കിൽ പരിശുദ്ധമായ.

Restrain: നിയന്ത്രിക്കുക അല്ലെങ്കിൽ തടയുക.

Trench: മരങ്ങൾക്ക് ചുറ്റും തടമെടുക്കുന്ന കുഴി.

Precinct: ഒരു പ്രത്യേക സ്ഥലത്തിന്റെ പരിധി അല്ലെങ്കിൽ മതിൽക്കെട്ട്.

Pious grove: പരിശുദ്ധമായ വനം അല്ലെങ്കിൽ മരക്കൂട്ടം.

Fragrant flowers: സുഗന്ധമുള്ള പൂക്കൾ.

Pounding stones: ധാന്യങ്ങൾ ഇടിച്ച് പൊടിക്കാൻ ഉപയോഗിക്കുന്ന കല്ലുകൾ.

Almond oil: ബദാം എണ്ണ.

Tranquillity/Serenity: പ്രശാന്തത അഥവാ സമാധാനം.

Beseeking: യാചിക്കുന്ന അല്ലെങ്കിൽ വിനീതമായി അപേക്ഷിക്കുന്ന.

Bowing low: താഴ്ന്നു വണങ്ങുക.

Endure: സഹിക്കുക അല്ലെങ്കിൽ അതിജീവിക്കുക.

Deliver: രക്ഷിക്കുക അല്ലെങ്കിൽ മോചിപ്പിക്കുക.

Preside: അധ്യക്ഷത വഹിക്കുക അല്ലെങ്കിൽ സംരക്ഷിക്കുക.

Dismount: രഥത്തിൽ നിന്നോ കുതിരപ്പുറത്ത് നിന്നോ താഴെയിറങ്ങുക.

Jasmine vine: പിച്ചകം അല്ലെങ്കിൽ മുല്ല വള്ളി.

Mango tree: മാവ്.

Tender shoots: ഇളം തളിരുകൾ.

Blossoms: പൂക്കൾ.

Ripening fruit: പഴുക്കുന്ന പഴങ്ങൾ.

Spring creeper: വസന്തകാലത്ത് പൂക്കുന്ന വള്ളിച്ചെടി.

Buds: മൊട്ടുകൾ.

Terror/Fear: ഭയം.

Bewitching youth: വശീകരിക്കുന്ന യൗവനം.

Innocent: നിഷ്കളങ്കമായ.

Purity/Purify: പരിശുദ്ധി അല്ലെങ്കിൽ ശുദ്ധീകരിക്കുക.

Modest garments: എളിമയുള്ള വസ്ത്രങ്ങൾ.

"Fear shrinks to half the body small": ഭയം കാരണം ശരീരം ചുരുങ്ങിക്കൂടുക (മാൻ ഭയപ്പെട്ട് ഓടുമ്പോൾ ശരീരം ഒതുക്കി വെക്കുന്നതിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു).

"Your Majesty": രാജാവിനെ അഭിസംബോധന ചെയ്യാൻ ഉപയോഗിക്കുന്ന ബഹുമാനസൂചകമായ പദം.

"Pray": വിനീതമായ അപേക്ഷ അല്ലെങ്കിൽ അഭ്യർത്ഥന.

1. Character Sketch of King Dushyanta

King Dushyanta is one of the important characters of the play "Shakuntalam" by Kalidasa. He is a powerful and brave ruler, initially seen as a passionate hunter pursuing a swift deer . However, he is much more than just a warrior; he is a man of **great virtue and humility**. When a humble hermit tells him that the deer belongs to the sanctuary and must not be killed, the King immediately obeys and puts his arrow back in his quiver . He understands that a king's true duty is to protect the innocent, not to hurt them .

His deep respect for the spiritual world is shown when he removes his royal jewelry and bow before entering the ashram, as he does not want to disturb the peace with his royal status . He is also very observant and appreciates the "poetry of earth," noticing how the deer live without fear in the pious grove .

2. Character Sketch of Shakuntala

Shakuntala is one of the important characters of the play "Shakuntalam" by Kalidasa. She is the foster daughter of Sage Kanva and the central figure of the ashram. She is described as having a beauty that is natural and delicate, much like a jasmine flower . Her most beautiful quality is her **pure love for nature**. She does not just "work" in the garden; she feels a deep, sisterly bond with every tree and vine. She is so connected to the environment that she believes the mango tree talks to her through its moving branches .

Shakuntala is also very kind-hearted, as she waters plants even when they are not in bloom, simply because it is a good deed that requires no reward . Her innocence is shown when she is genuinely frightened by a small bee, revealing her simple and gentle heart .

1. Diary Entry (King Dushyanta)

16 June 2026
Monday

What a life-changing experience I had today! It started as a simple hunting trip, but it turned into a lesson in kindness. I was ready to kill a deer, but a hermit's voice stopped me. I felt a sudden sense of shame when I realized that my weapons should be used for protection, not for destruction . When I entered the hermitage, I saw a girl named Shakuntala. She was so simple, yet she looked more beautiful than any queen in my palace . The way she talks to the plants and cares for them is truly touching. Seeing her in that peaceful grove has made me realize that true happiness lies in living in harmony with nature . I cannot stop thinking about her gentle spirit.

2. "The play *Shakuntalam* by Kalidasa explores the deep and spiritual bond between human beings and the natural world. Prepare a **Write-up** on the theme of 'Harmony with Nature' as presented in the play, focusing on the characters of Shakuntala and King Dushyanta."

Title: Harmony with Nature in Shakuntalam

"**Shakuntalam**" is a famous part of the play *Abhijnana Shakuntalam*, written by the great Indian writer **Kalidasa**. The story takes place in a peaceful forest ashram. It shows how humans and nature can live together like a happy family. This theme is called "blissful co-existence."

The story starts with King Dushyanta hunting a deer. But when a hermit tells him the deer belongs to the ashram, the King stops immediately. He is very humble and puts his arrow away. He believes a king should protect innocent animals, not kill them. Before entering the ashram, he takes off his royal jewelry and bow. He does this because he wants to show respect to the peaceful forest.

In the forest, we meet Shakuntala, the daughter of Sage Kanva. She loves the trees and plants very much. She treats them like her own sisters. She even talks to the jasmine vine and the mango tree. Shakuntala is very kind and waters the plants every day with love. Through these characters, Kalidasa teaches us a beautiful lesson. He tells us that true happiness comes when we love and protect our environment. The play reminds us that all living things are part of one big family.

3. The Nature Club of your school has decided to launch a new project titled '**Woodland Whispers**', inspired by the play *Shakuntalam*. The project aims to promote environmental awareness and harmony with nature among students. The club members have decided to invite **Dr. Thomas Kuruvilla**, a well-known environmentalist, to be the Chief Guest for the inauguration ceremony. As the Secretary of the Nature Club, prepare a **Formal Letter of Invitation** to be sent to Dr. Thomas Kuruvilla.

Answer :

The Secretary,
Nature Club
Government HSS
Thiruvananthapuram

20 May 2026

Dr. Thomas Kuruvilla,
Environmentalist
Thiruvananthapuram

Sir,

Sub: Invitation to the Nature Club Inauguration.

Our school's Nature Club has decided to start a new project called "Woodland Whispers," inspired by the play *Shakuntalam*. We aim to teach students how to live in harmony with nature, just like the characters in the play.

We would be very honored if you could be the Chief Guest for the inauguration ceremony on 25th March 2026 at 10:00 AM in our school auditorium. Your presence will inspire us to protect our environment.

Yours faithfully,

(Sd/-)

Secretary

Nature Club

4. "King Dushyanta visits the hermitage of Sage Kanva and is deeply moved by the atmosphere and the people there. Narrate the events of his visit, focusing on his meeting with the hermits and his observation of Shakuntala and her friends."

A Day of Peace in the Holy Grove

The story began on a bright day when **King Dushyanta** was hunting a fast deer in a thick forest. As he was about to shoot his arrow, a hermit suddenly shouted for him to stop. The hermit explained that the deer belonged to the ashram and should not be killed. The King was very humble and immediately put his arrow away. He realized that a king must protect innocent animals. To show respect, he took off his royal jewelry and bow before walking into the peaceful ashram.

Inside the grove, the King saw a beautiful girl named **Shakuntala** watering the young trees with her friends. Shakuntala did not see the plants as just objects; she loved them like her own sisters. She talked to a jasmine vine and was very happy to see it growing around a mango tree. While she was working, a naughty bee started flying around her face. She was scared and cried out for help. Her friends laughed and told her to call for the King to save her, not knowing that King Dushyanta was actually watching them from behind a tree.

That day, the King learned a great lesson. He saw that true happiness does not come from hunting or power, but from living in peace with nature. He was amazed by Shakuntala's kindness toward every small bird and plant. He realized that the ashram was a place where humans and animals lived together as one big family. The King left the forest with a changed heart, carrying the memory of the gentle girl and the peaceful green woods with him.